

Eurofoundi panus Euroopa sotsiaaloiguste sambahasse

Euroopa sotsiaaloiguste sambahasse on Euroopa sotsiaalstrateegia, mille eesmärk on tagada, et „üleminek kliimaneutraalsusele, digiüleminek ja demograafilised muutused on sotsiaalselt õiglased“. Selle tegevuskavas on esitatud peamised eesmärgid Euroopa Liidule 2030. aastaks.

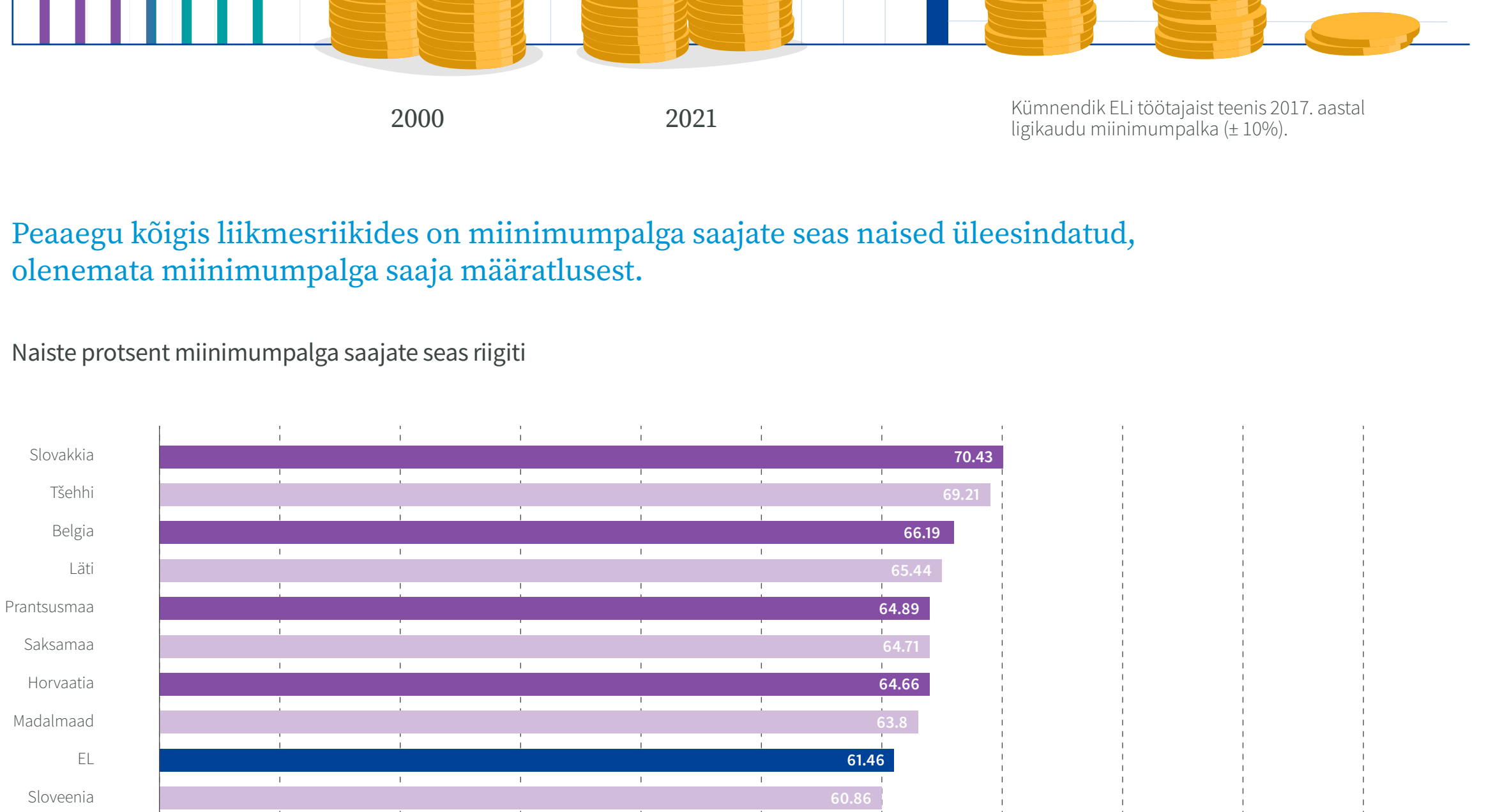
Eurofoundi uuringud ja tulemused toetavad Euroopa sotsiaaloiguste samba tegevuskava eesmärke, aidates COVID-19 järel säilitada kogu Euroopas paremaid töö- ja elamistingimusi.

Miinimumpalk

Seadusjärgne miinimumpalk on võrreldes teiste töötajate palkadega alates aastatuhande algusest suurenenud.

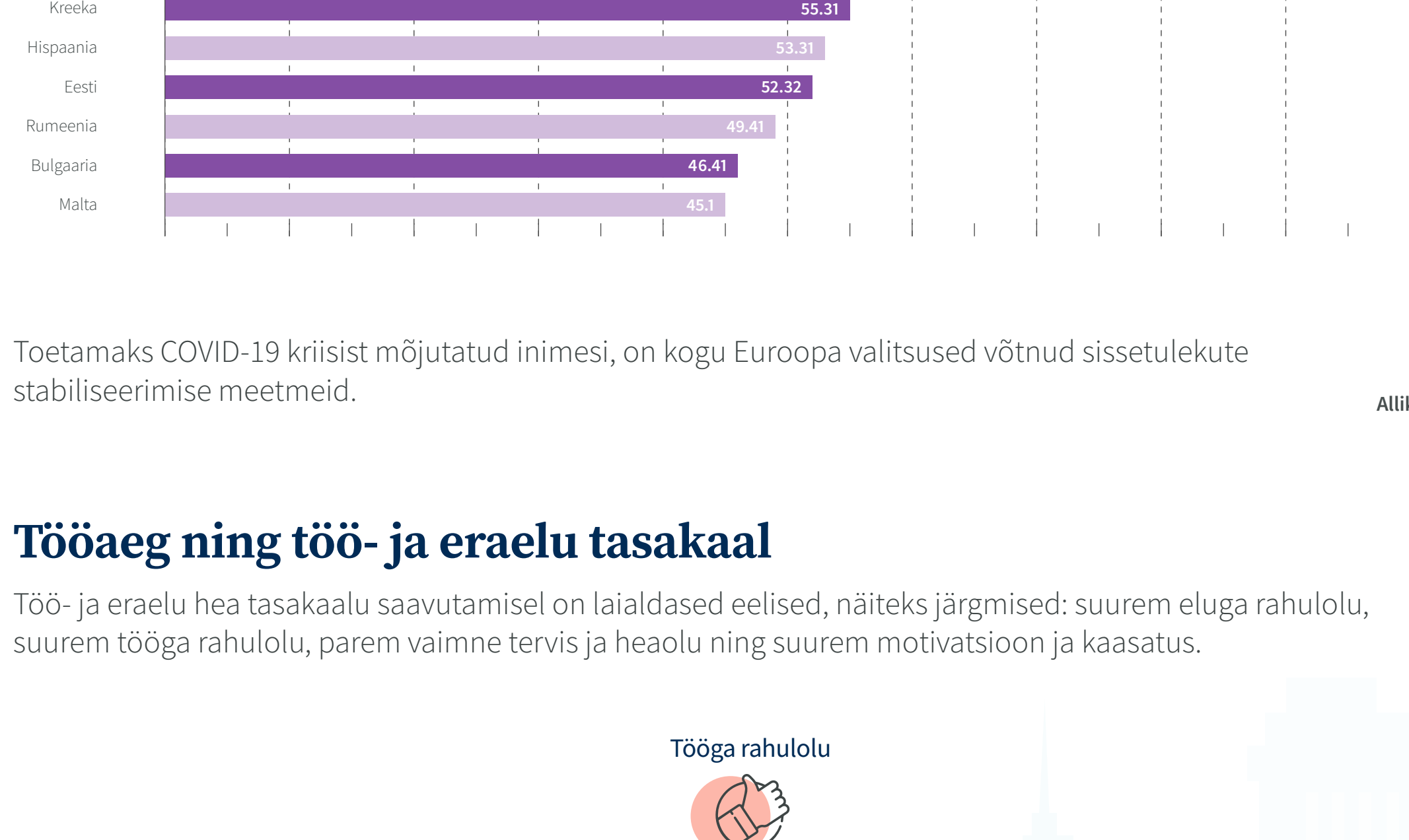
Vaatamata tõusutrendile jääb miinimumpalk enamikus riikides alla 60% või isegi alla 50% mediaanpalgast.

Sellel olukorral on eriti ELi kesk- ja idapoolsetes liikmesriikides.

Peaaegu kõigis liikmesriikides on miinimumpalka saajate seas naised ülesindatud, olenemata miinimumpalka saaja määratlusest.

Naiste protsent miinimumpalka saajate seas riigiti

Toetamiseks COVID-19 kriisist mõjutatud inimesi, on kogu Euroopa valitsused võtnud sisetulekute stabiliseerimise meetmeid.

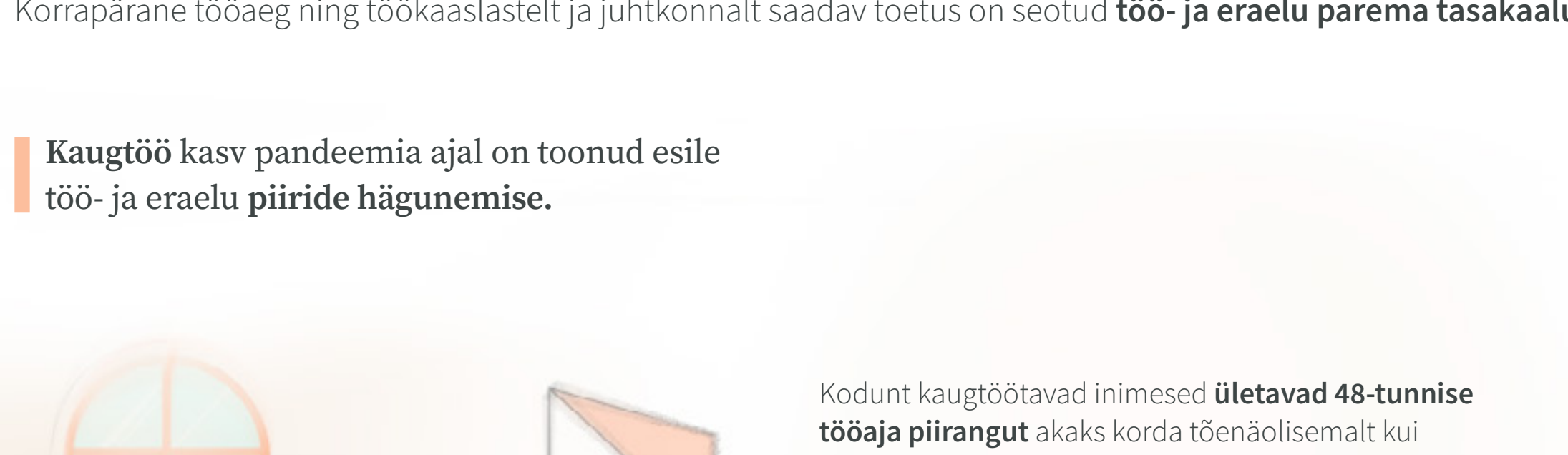
Tööaeg ning töö- ja eraelu tasakaal

Töö- ja eraelu hea tasakaalu saavutamisel on laialdasel eelisel, näiteks järgmised: suurem eluga rahulolu, suurem tööga rahulolu, parem väime tervis ja heaolu ning suurem motivatsioon ja kaasatus.

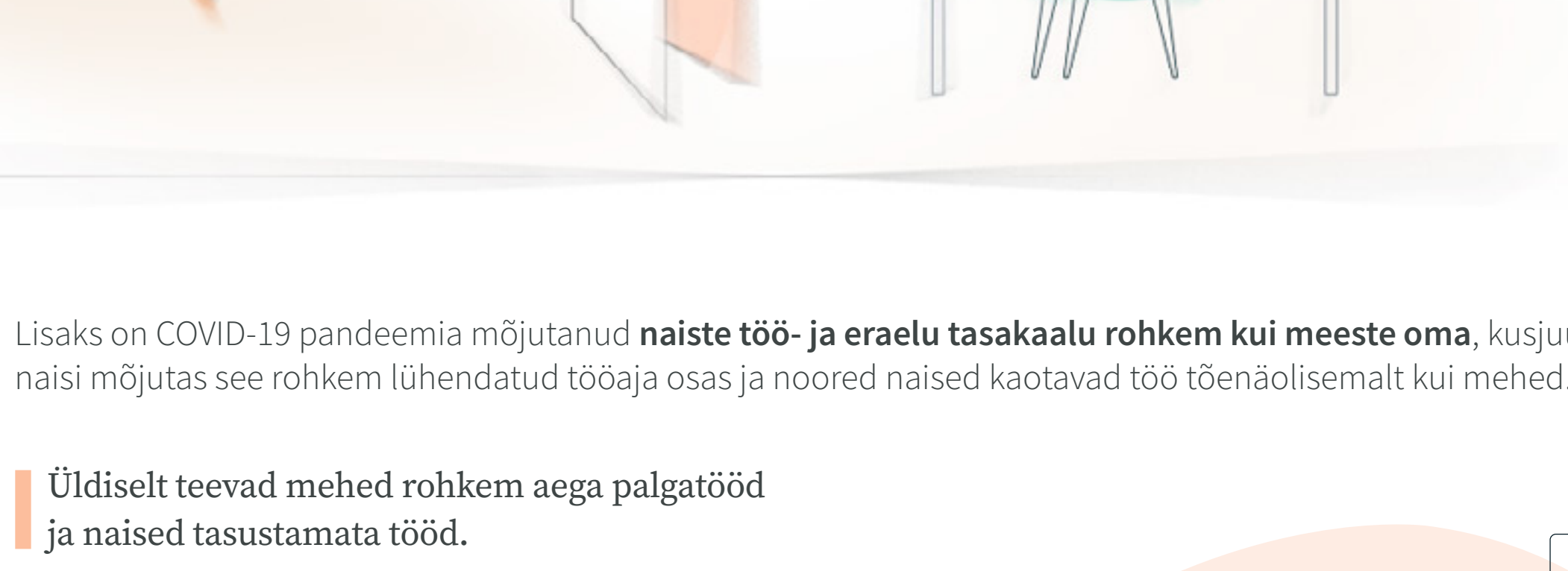
Töö- ja eraelu tasakaalu saavutamisel on mitu tegurit

Töö- ja eraelu tasakaalu saavutamise tegurid

Suur töomaht, pikk tööaeg ja ebatüüpiline tööaeg on seotud **töö- ja eraelu halvema tasakaaluga**. Korrapärane tööaeg ning töökaaslastelt ja juhtkonnalt saadav toetus on seotud **töö- ja eraelu parema tasakaaluga**.

Kaugtöö kasv pandeemia ajal on toonud esile töö- ja eraelu piiride hägunemise.

Kodunt kaugtöötavad inimesed ületavad 48-tunnise tööpäeva piirangut aknaks korda tavalisemalt kui töökohas kohapeal töötavad inimesed ja oluliselt suurema tõenäosusega töötavad ka vabal ajal.

Lisaks on COVID-19 pandeemia mõjutanud **naiste töö- ja eraelu tasakaalu rohkem kui meeste oma**, kusjuures naised mõjutas see rohkem lühendatud tööpäeva osas ja noored naised kaotavad töö tõenäolisemalt kui mehed.

Üldiselt teevad mehed rohkem aega palgatööd ja naised tasustamata tööd.

Elukõige suurenes pandeemia ajal naiste hooldekohustuste koormus.

Sooline võrdõiguslikkus

Tööturg

Üks viimase poolsajandi silmatorkavamaid arenguid on olnud naiste tööturul osalemise tohtu kasv.

Sooline tööhõive

Viimase kahe aastakümne jooksul on ELis kaks kolmandikku uutest töötajatest olnud naised. Kuigi see on vähendanud soolist tööhõivelõhet, on see endiselt olemas peaaegu kõigis ELi liikmesriikides.

Sooline tasakaal

Kuigi sooline tööhõivelõhe on vähenenud, ei ole suurenenud töökohtade sooline tasakaal. Tööhõive on enim kasvanud peamiselt naiste seas ja ametikohtadel, kus enamik töötajaid on naised.

Sooline palgalõhe

Sooline palgalõhe on suurim hästi tasustatud ametikohtadel. See on liikmesriikides tavaline, kuigi noorte naiste haridustase on üha parem kui noortel meestel.

Naiste tööhõive peab kuni kümnendi lõpuni kasvama meeste omast vähemalt kolm korda kiiremini, et täita soolise võrdõiguslikkuse ja tööhõive eesmärgid Euroopa sotsiaaloiguste sambahasse tegevuskavas.

78% tööhõive ja poole väiksem sooline tööhõivelõhe 2030. aastaks

Noored

Aastate 2008–2013 kriis rõhutas, et noored on majanduslanguse suhtes haavatavamad kui muud vanuserühmad. COVID-19 kriisi ajal tabas töökaotus taas kõige rängemalt noori.

COVID-19 pandeemia mõju
12% 18–29-aastasest teatas, et kaotas töö pandeemia ajal.

NEET-noorte osakaal suureneb
15–29-aastaste noorte, kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel (NEET-noored), osakaal suurenes 2020. aastal 13,7%-ni.

Sotsiaaloiguste sambahasse eesmärk
Sotsiaaloiguste sambahasse eesmärk on vähendada NEET-noorte osakaalu 2030. aastaks 9%-ni.

COVID-19 kriis oli vanemate rühmadega võrreldes ebaproportsionaalne mõju noorte eluga rahulolule ja väimele heaolule. Samas on noorte usaldus institutsioonide vastu suurem kui teistel rühmadel.

Lühiajalised meetmed olemasolevat rahalist toetust ja sotsiaalkaitset pärsivate takistuste vähendamiseks on olnud pandeemia ajal noorte jaoks väga olulised. Poliitikakujundajad peavad prioriteerima pikaajalisi meetmeid, näiteks püsivalt parendama töö- ja praktikavõimalusi, samuti töökohakindluse suurendamise meetmeid.

2022. aasta on kuulutatud Euroopa noorteaastaks

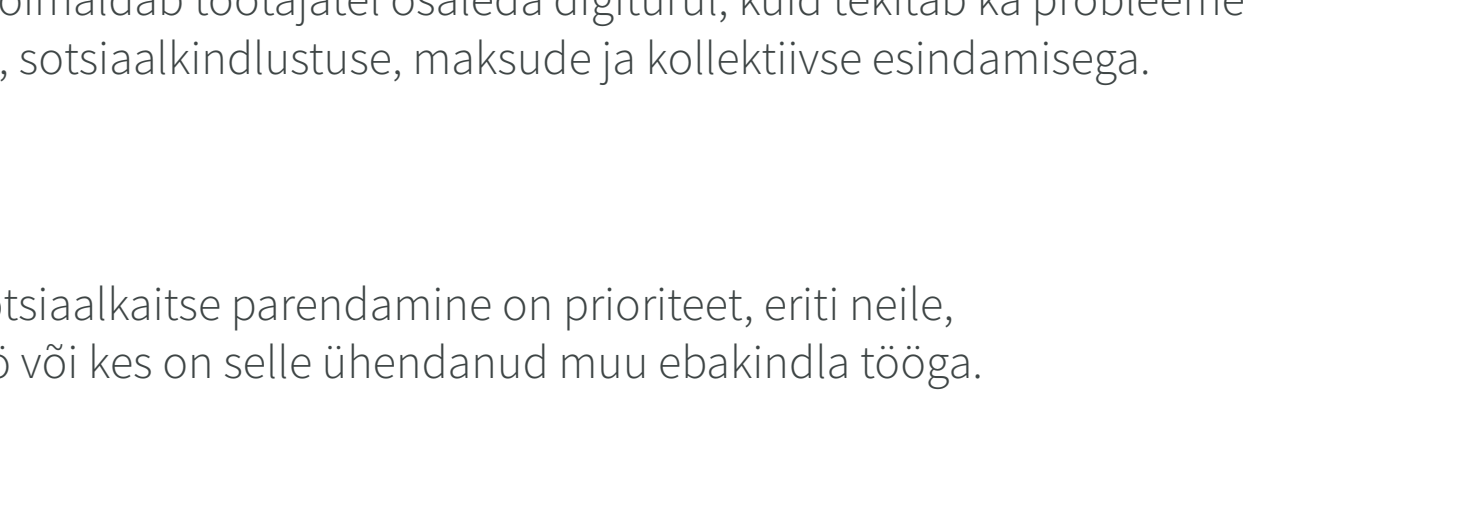
Oskused ja koolitus

Koolitus on oluline viis, kuidas saavutada positiivseid tulemusi töökohal

Enamikus ELi töökohtades pakutakse osale töötajatele ulatuslikke koolitus- ja õppimisvõimalusi. Töökohtadel, kus toimub usalduslik ja mõjukas sotsiaaldialoog, on tõenäolisem ka töötajate korrapärane ja otsene osalemine, mis aitab kaasa muudatuste teostumisele.

Üle kvalifitseeritud 16%
Alakvalifitseeritud 13%

Kvalifikatsioon
Töötajatest 71% oskused vastavad ametinõuetele

Sotsiaaloiguste sambahasse tegevuskava eesmärk: 2030. aastaks osaleb igal aastal koolitustel vähemalt 60% kõigist täiskasvanutest

Platvormitöö

Platvormimajandus

Platvormimajanduse kiire kasv on Euroopa tööturgudel toonud kaasa suuri muutusi, ja vabatahtlikud algatused peavad neile järele jõudma.

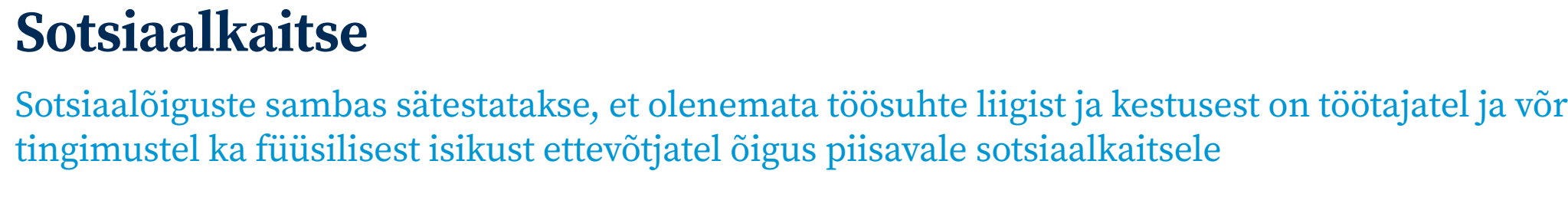
Võimused ja probleemid

Platvormimajandus võimaldab töötajatel osaleda digitaalsetel, kuid tekitab ka probleeme seoses töötingimustega, sotsiaalkindlustuse, maksude ja kollektiivse esindamisega.

Sotsiaalkaitse

Platvormitöötajate sotsiaalkaitse parendamine on prioriteet, eriti neile, kellele see on põhitöö või kes on selle ühendanud muu ebakindla tööga.

Ebatüüpilise töö tase ELis

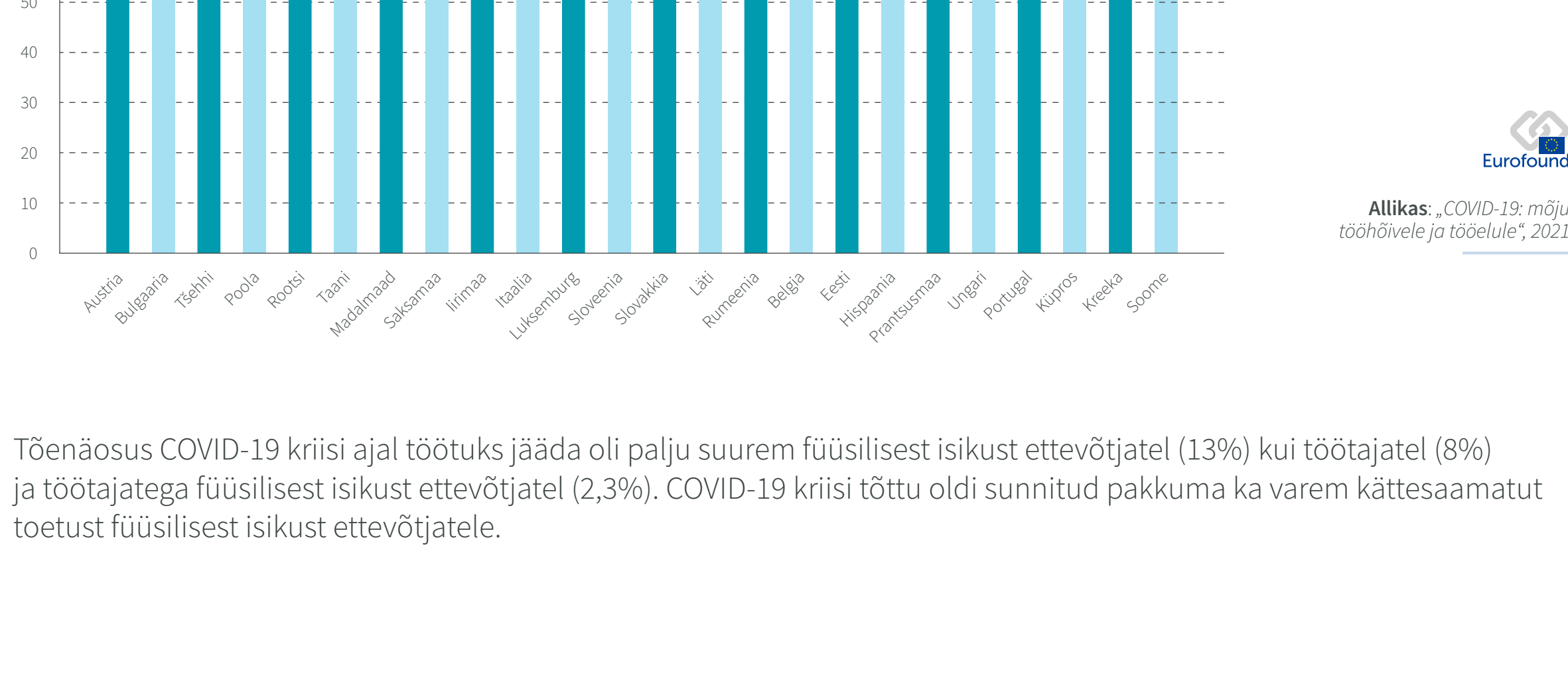

Sotsiaalkaitse

Sotsiaaloiguste sambahasse sätestatakse, et olenemata töösuhte liigist ja kestusest on töötajatel ja võrreldavatel tingimustel ka füüsilisest isikust ettevõtjatel õigus piisavale sotsiaalkaitsele

Kõik ELi liikmesriigid rakendasid pandeemia ajal lühendatud tööpäeva, eraldades aeglikke ja ELi rahaliselt vahendite töötajate palga tagamiseks ja töökohta säilitamiseks ka siis, kui nad pidid mõnda riiki vahelisi töötama rahvus või üldise mitte. Samas olenes toetuse kestus ja asendusmäär (mittetöötatud tööpäeva eest saadud asendusmäär) riigist.

Tööhõivekaitsekavade kaudu pakutavad maksimaalsed asendusmäärad, märts–september 2020 (% eelmisest aastast)

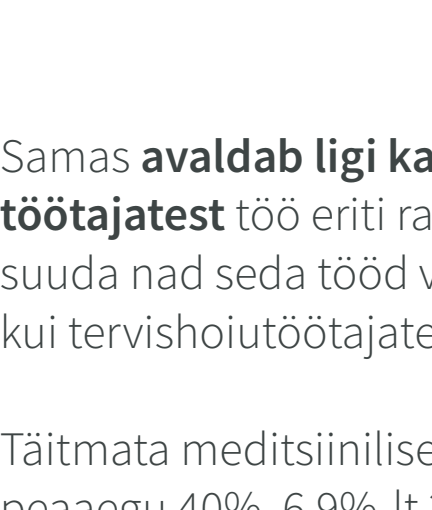
Töenäosus COVID-19 kriisi ajal töötuks jääda oli palju suurem füüsilisest isikust ettevõtjatel (13%) kui töötajatel (8%) ja töötajate füüsilisest isikust ettevõtjatel (2,3%). COVID-19 kriisi tõttu oldi sunnitud pakkuma ka varem kättesaamatu toetust füüsilisest isikust ettevõtjatele.

Tervise- ja hooldekeskused

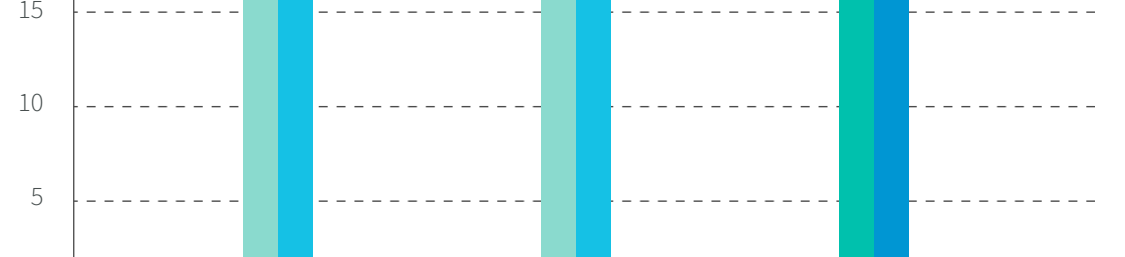
Vananevas Euroopa ühiskonnas kasvab nõudlus pikaajalise hoolde järele, näiteks koduhoolde, sotsiaalhoolekande ja õendusabi järele eakatele, puuetega või habrasatele inimestele

44 miljonit inimest hooldavad sageli, mitteametlikult ja pikaajaliselt sugulasi või sõpru.

ELis töötab pikaajalise hoolde sektoris ligikaudu 6,3 miljonit inimest, mida on kolmandik rohkem kui ainult kümme aastat tagasi.

Töö mõju tervisele

Samas avaldab ligi kahele viiendikule pikaajalise hoolde töötajatest töö eriti raskest mõju tervisele ning tõenäoliselt ei suuda nad seda tööd vanemas eas jätkata – seda on rohkem kui tervishoiutöötajatel või keskmisel.

Täitmata meditsiinilised vajadused kogu ELis vähenesid peaaegu 40%, 6,9%-lt 2008. aastal 4,2%-le 2019. aastal. Samas kasvasid COVID-19 pandeemia tõttu täitmata tervishoiuvajadused oluliselt. Probleemid on võimalikud hilisemad mõjud, mis võivad tekkida edasilükatud ennetavatest sõeluuringutest, väharavist ja muudest tervisehooldustest.

Allikas: „Pikaajalise hooldega töötajate tööhõive ja töötingimused“, 2020

Töösuhted ja sotsiaaldialoog

Sotsiaalpartneritel on kollektiivlääbirääkimiste kaudu otsustav roll Euroopa töötajate õiglase kohtlemise ning tööandjate stabiilse ja prognoositava raamistiku tagamiseks.

Tõhus Euroopa sotsiaaldialoog sõltub tugevatest sidemetest riigi tasandil, nii et ELi tegevuskava püsib asjakohasena ja ELi autonoomseid kokkuleppeid rakendatakse riigi tasandil mõttekalt.

Kollektiivlääbirääkimised on endiselt ELi töösuhtesüsteemide keskmes. Poliitikakujundajad peaksid kasutama COVID-19 kriisist tulenevat võimalust käivitada uusi algatusi, millega edendada, tugevdada ja toetada kollektiivlääbirääkimisi.

Õiglaste, hästi toimivate ja tasakaalustatud töösuhte kaitse ja edendamine on äärmiselt oluline, et tagada kaasav ja kestlik majanduskasv ning sotsiaalne progress ELis, eelkõige COVID-19 järel

Sotsiaalne ühtekuuluvus ja lähenemine

Kestlik majanduslik ja sotsiaalne lähenemine on Euroopa püsiva stabiilsuse tagamiseks kesksel kohal ja nõuab terviklikku Euroopa lähenemisviisi.

COVID-19 pandeemia võib veelgi suurendada liikmesriikide ja sotsiaal-majanduslike rühmade ebavõrdsust. Sellega võimeke proovile liikmesriikide majanduslik ja sotsiaalne vastupanuvõime ELi majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse riski suhtes.

Suurenevad erinevused võivad mõjutada ka ELi stabiilsust ja tuua esile vajaduse rakendada täielikult sotsiaaloiguste sambahasse ning teavitada neist meetmetest selgelt ELi kodanikele.

Tutvuge Eurofoundi ELi lähenemise seirekeskusega ja rakendusega convergEU

